

Отже, після реформування кримінального законодавства, однією з найбільш гострих проблем, стала проблема поширення кримінальної відповідальності на юридичних осіб. Положення нового закону суперечать основним засадам кримінального права України, зокрема, принципу особистої відповідальності та принципу винної відповідальності особи. Тому законодавство, що встановлює кримінальну відповідальність юридичних осіб (в аспекті застосування заходів кримінально-правового характеру), потребує чергового вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Батраченко Т.С. Визначення окремих проблемних питань щодо кримінальної відповідальності юридичних осіб / Т.С. Батраченко // Вісник АМСУ. – Серія: «Право» – № 2(11) – 2013. – С. 100.
2. Михайлов О.О. Юридична особа як суб'єкт злочину: іноземний досвід та перспективи його застосування в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / О.О. Михайлов; Акад. адвокатури України. – К., 2008. – С. 24
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України – 2001 – № 25-26.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінального права, Поліщук О.М.

*Лихоліт Дарія Валентинівна
студентка VI курсу
Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ ТА ЗА ВІЙСЬКОВІ СЛУЖБОВІ ЗЛОЧИНИ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Починаючи з 1990 року в Україні був взятий курс на створення суверенної держави, а інститутом, який забезпечує суверенітет і незалежність нашої держави, насамперед є її Збройні Сили. На принципах єдиноначальності і суворого дотримання військової дисципліни будується військова служба у Збройних Силах України. Домінуючим фактором підтримання постійної бойової готовності та високої боєздатності військ є бездоганне виконання кожним військовослужбовцем своїх службових обов'язків. Особливу небезпеку для підтримання у Збройних Силах твердого статутного порядку, військового правопорядку становлять

військові злочини. У зв'язку з цим набуває особливої актуальності дослідження не лише проблем поняття і сутності військових злочинів, але й військових службових злочинів у кримінальному законодавстві України.

Слід відзначити, що у теорії кримінального права проблемами військово-кримінального законодавства і відповідальності за військові злочини, у тому числі за військові службові злочини, раніше в основному займалися науковці Військово-юридичної академії, а пізніше Військового інституту Міністерства оборони СРСР (нині – Військовий університет МО РФ) Х.М. Ахметшин, Ф.С. Бражник, В.М. Кудрявцев, І.П. Малахов, Є.М. Самойлов, А.А. Тер-Акопов, А.О. Толкаченко, В.М. Чхиквадзе та ін. А в Україні на той час проблеми військових злочинів були предметом дослідження вчених В.О. Глушкова, К.Г. Фетісенка. Проте в цілому ці питання розглядались на рівні глав або розділів у монографіях, коментарях і підручниках. Лише у 1998 р. М.І. Хавронюком були досліджені деякі проблеми військових злочинів та захищено кандидатську дисертацію на тему: «Кримінальна відповідальність за перевищення військовою посадовою особою влади або службових повноважень». Долучились до наукових досліджень проблем кримінальної відповідальності за військові злочини та за військові службові злочини М.І. Карпенко, М.С. Туркот, С.І. Дячук.

Водночас, за період незалежності Верховною Радою України був прийнятий досить значний масив законодавчих актів, які регулюють порядок будівництва Збройних Сил і проходження військової служби. Для розвитку законів були також видані Укази Президента і накази Міністра оборони України в галузі військового будівництва. Саме Кримінальний кодекс, прийнятий 5 квітня 2001 р. Верховною Радою України, у Розділі 19 Особливої частини, передбачає відповідальність за злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини), у тому числі за військові службові злочини. У квітні 2014 р. розпочалося як опосередковане так і безпосереднє застосування Російською Федерацією власних Збройних Сил проти суверенітету та територіальної цілісності України. В умовах збройного протистояння було внесено значні зміни до Кримінального кодексу України щодо кримінальної відповідальності за військові злочини.

Проте, варто звернути увагу, що 21 лютого 2014 р. Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції» було декриміналізовано злочини, передбачені статтями 423 і 424 КК [1, с. 188]. Разом з тим, такі зміни не залишилися поза увагою і критикою науковців. Зокрема, М.І. Карпенко зауважує, що вилучивши з КК України склад злочину, передбачений ст. 424 КК (перевищення військовою службовою особою влади чи службових

повноважень), законодавець не передбачив у новій редакції ст. 365 КК кримінальну відповідальність за вказані дії військової службової особи, оскільки ст. 365 КК передбачає тепер кримінальну відповідальність за перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу [2, с. 158]. Тому, вдаючись до аналізу цієї статті Кримінального кодексу України, доводиться констатувати, що кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень передбачена лише для працівників правоохоронного органу і виключає таку відповідальність для військових службових осіб не лише в якості військового, але і загально-кримінального злочину. Необхідно відзначити, що до 2014 року був період відносної стабільності у військовій сфері, що було обумовлено відсутністю суттєвих факторів впливу на рівень скоєння військових злочинів. Найважливіші статті КК, які встановлювали кримінальну відповідальність за «Самовільне залишення військової частини або місця служби», «Дезертирство» та «Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом» в ці роки змін не зазнавали.

Значні зміни до норм Кримінального кодексу про відповідальність за військові злочини були внесені у 2015 р. та 2016 р. Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини» у новій редакції було викладено статті 402-405, 407-411, 413, 418-421, 425, 426, 428, 435 Кримінального кодексу України [3, с. 113]. Після цього зміни відбулися згідно з прийнятим Законом України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень» [4, с. 217]. У результаті цих змін Кодекс було доповнено статтею 426-1, яка передбачає кримінальну відповідальність за перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

Отже, враховуючи події, які відбуваються на території України упродовж останніх років, є усі підстави пропонувати доповнити розділ 19 Особливої частини КК України новою статтею, яка передбачатиме особливості відповідальності співучасників у вчиненні військових злочинів. А також в окремій статті КК України можливо викласти підстави звільнення громадян від кримінальної відповідальності за скоєння військових злочинів за особливих умов, а саме: у випадку, якщо за невиконання особами наказу або розпорядження чи незаконного покладення на них інших обов'язків військової служби, які вони об'єктивно не можуть виконати або не пов'язані з військовою службою, а також незаконного призову їх на військову службу, або таких, які стали непридатними до військової служби в період її проходження.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції: Закон України від 21.02.2014 № 746-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 12. – С.188.
2. Карпенко М. І. Проблемні питання військових злочинів потребують негайного розгляду і позитивного вирішення / М. І. Карпенко // Юридична наука. – 2015. – № 2. – С. 156-164.
3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини: Закон України від 12.02.2015 № 194-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 16. – С. 113.
4. Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень: Закон України від 07.04.2015 № 290-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 26. – С. 217.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінального права, Богущий П.П.

Лосєвська Марія Іванівна

студентка II курсу

соціально-правового факультету

Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Щодня ми стикаємося зі злочинністю і, нехай, ми не будемо власне суб'єктами чи об'єктами злочину, проте почути по радіо, побачити у випуску новин безперечно зможемо. Зі швидким розвитком нинішнього суспільства, реформуванням його світогляду зростає рівень злочинності та стрімко знижується вік, з якого люди починають скоювати злочини. З якого ж віку особи будуть відповідати за свої злочини? Це питання досліджували такі вчені як: В.С. Орлов, К.С. Лебединська, С.В. Чорней, М.О. Сергатий, М.А. Лаврененко.

Що стосується українського кримінального законодавства, то досягнення особою певного віку є обов'язковою ознакою суб'єкта злочину, інакше він не нестиме відповідальності за скоєний злочин. Згідно з ч. 1 ст. 22 Кримінального кодексу України кримінальній відповідальності підлягають